

RANSUILEN IN FRYSLÂN, WINTERTELLING 2007/2008

Harry Wijnandts

Afgelopen winter organiseerde het Natuurmuseum Fryslân een ransuilentelling in onze provincie. Omdat het succes van dergelijke tellingen afhankelijk is van de medewerking van 'het grote publiek', werd aan Jan de Jong (Leeuwarder Courant) en Johan de Jong (Omrop Fryslân) gevraagd in hun rubrieken aandacht te besteden aan deze telling.

Inleiding

Naast informatie via de krant en lokale televisie, werd informatie verkregen via websites als www.waarneming.nl en www.lauwersmeer.com. Natuurlijk werd ook zelf (door ondergetekende) actief gezocht naar roestplaatsen, waar meerdere uilen bij elkaar de dag doorbrengen (roesten). De wintertelling van Ransuilen is in eerste instantie opgezet voor de duur van drie jaar, maar zou kunnen uitgroeien tot een jaarlijkse traditie, waarbij we al voorzichtig denken aan de drie noordelijke provincies. Het doel is tot een duidelijk beeld van het wintervoorkomen van de Ransuil te komen. Wanneer er geen of weinig instroom is van uilen vanuit het noorden en oosten van Europa, geeft dit een redelijk beeld van de populatiegrootte. De Ransuil gaat landelijk gezien in aantal achteruit en is in 2004 als 'kwetsbaar' op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels geplaatst. Daarnaast willen we de voedselsituatie analyseren (verschillen tussen jaren, regionale verschillen en vergelijking met de Kerkuil in zelfde gebied en tijd).

Methode

Het opsporen van de winterroesten en het tellen ervan is deels gedaan door de jeugd (met begeleiding) van lokale Vogelwachten. Ongeveer twaalf (jeugd)vogelwachten namen deel aan het project.

Ransuil

foto: Teun Veldman

Voorafgaand aan de telling werd een instructieavond gehouden. Alle winterroesten zijn overdag geteld, of (bij onoverzichtelijke en grote roesten) tijdens het uitvliegen, vanaf ongeveer een kwartier na zonsondergang.

De aantallen Ransuilen op winterroesten variëren. Over het algemeen nemen de aantallen gemeenschappelijk roestende uilen in oktober en november geleidelijk toe, zijn deze in december en januari het hoogst en ook redelijk stabiel om na januari weer af te nemen (vanwege vertrek naar de broedterritoria). De tellingen zijn in een zo kort mogelijke periode (tussen Kerst en Nieuwjaar) uitgevoerd. Op de telformulieren werden alleen de hoogste aantallen per roest (december/januari) genoteerd. Verder werden bij iedere roestplaats ongeveer veertig

braakballen verzameld, overeenkomend met circa honderd prooiresten. Deze braakballen worden binnenkort uitgeplozen door de jeugdvogelwachten en, in samenwerking met enkele deskundigen, op prooidieren gedetermineerd.

Voorlopige resultaten

De voorlopige resultaten zijn opmerkelijk: de Ransuil zit 's winters letterlijk overal in Fryslân (figuur 1). Tot nu toe hebben we in totaal 1.433 Ransuilen over 125 roestplaatsen kunnen lokaliseren (met enkele roesten vlak over de provinciegrens). De aantallen Ransuilen per roest varieerden van 1 tot 78 (Heeg); een gemiddelde roest telde ongeveer twaalf uilen.

De meeste roestende Ransuilen vonden we in een ring om Leeuwarden en in de

Zuidwesthoek van Fryslân (Heeg, Gaastmeer, IJlst). Van het gebied oostelijk van de lijn Drachten-Heerenveen-Wolvega zijn duidelijk minder roesten dan gemiddeld gemeld. Opmerkelijk is dat de meeste uilen in de randgebieden van dorpen en steden verbleven. Heel vaak zitten de uilen in een flink uitgegroeide Conifeer, Thuja, Hulst, Taxus of Cipres. Veel van de uilen bevonden zich vlak bij woonhuizen, vaak in tuinen van nieuwbouwwijken, soms tot op een paar meter van de woonkamer.

Een actueel overzicht van de resultaten is (als tabel en kaart) te vinden op de website van het Fries natuurmuseum: www.natuurmuseumfryslan.nl. Aanvullingen op het overzicht van roestende Ransuilen (in december en januari) zijn zeer welkom.

Overzicht van roestende Ransuilen per locatie met vermelding van aantal (stand t/m 6 februari 2008).

Dankwoord

Met dank aan Jan de Jong, Johan de Jong, Eelco Brandenburg en vele andere waarnemers. Dit project wordt financieel ondersteund door de provincie Fryslân en een aantal fondsen (VSB, Woudsend Anno 1816, Je Maintiendrai, Herbert Duintjer).

Harry Wijnandts, Natuurmuseum Fryslân, tel.: 0512 370177, e-mail: hwijnandts@natuurmuseumfryslan.nl